

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

ПРАВО ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни
підготовки магістра
для студентів спеціальності 081 «Право»

Полтава 2016

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: **Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»**

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Кульчій О. О.** – к.ю.н., старший викладач кафедри правознавства ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Муза О. В. – к.ю.н., старший науковий співробітник, старший консультант Інституту законодавства Верховної Ради України.

Слатвицька О. В. – к.ю.н., доцент кафедри державного управління і права Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка.

Обговорено і схвалено
на засіданні кафедри правознавства
протокол № 10 від 31 травня 2016 р.
Завідувач кафедри _____ проф. Лаврик Г.В.

УЗГОДЖЕНО
На засіданні науково-методичної групи з напрямку
підготовки/спеціальності,
протокол № 3 від 31 травня 2016 року.
Голова науково-методичної групи
_____ проф. Лаврик Г. В.

СХВАЛЕНО
Голова науково-методичної ради
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
«__» _____ 2016 р.
_____ проф. Рогоза М. Є.

ВСТУП

В сучасних умовах роль інформаційних систем в усіх сферах життєдіяльності суспільства є надзвичайно великою. Продовжує формуватися та розвиватися інформаційне суспільство, у якому стрімко зростає роль права як головного механізму регулювання суспільних і, зокрема, інформаційних відносин. Відтак вивчення навчальної дисципліни «Право інформаційних систем» є важливим компонентом навчального плану для студентів спеціальності «Право» освітнього рівня магістра. Курс спрямований на надання студентам знань з питань правового регулювання відносин, що виникають у сфері створення та використання інформаційних систем в Україні. Як навчальна дисципліна право інформаційних систем – це комплекс знань, що подаються для вивчення теорії і практики регулювання суспільних відносин, об'єктом яких є інформаційні системи як організаційно впорядковані сукупність документів(масивів документів) і інформаційних технологій, у тому числі з використанням засобів обчислювальної техніки і зв'язку, що реалізують інформаційні процеси.

Предметом навчальної дисципліни «Право інформаційних систем» є врегульований нормативними актами комплекс суспільних відносин, об'єктом яких є інформаційні системи, у тому числі щодо їх створення, доступу до них, їх захисту інформації, регулювання інформаційних відносин щодо інформаційних систем тощо.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни визначаються її комплексним характером, тісним зв'язком з комплексом базових та гуманітарних, а також фахових спеціальних дисциплін. Міжгалузевий зв'язок права інформаційних систем визначається її перебуванням на межі юриспруденції та інформатики, навчальна дисципліна передбачає здобуття студентами не лише і не суто юридичних знань, але й набуття досконалого розуміння сутності інформаційних процесів, що відбуваються в інформаційних системах та потребують нормативно-правового та нормативно-технічного забезпечення (розробка, затвердження та введення в дію нормативно-технічних та методичних документів, технічних регламентів у сфері створення та використання інформаційних систем).

Право інформаційних систем тісно переплітається з іншими міжгалузевими комплексними інститутами: правом власності та його складовою – правом інтелектуальної власності; патентним правом на інтелектуальну промислову власність; авторським правом тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Модуль 1 – «Загальні засади регулювання інформаційних систем. Неелектронні інформаційні системи» – містить питання загальних засад правового регулювання суспільних відносин щодо інформаційних систем, що стосуються визначення основних понять та категорій інформаційних систем, суб'єктів та об'єктів правовідносин щодо інформаційних систем, принципів відносин щодо інформаційних систем, системи їх правового регулювання; регулювання неелектронних інформаційних систем.

Модуль 2 – «Особливості правового режиму окремих видів інформаційних систем» – включає питання, спрямовані на дослідження окремих визначених та структурованих особливих інститутів інформаційних систем, норми яких регулюють питання створення та використання певних видів інформаційних систем, що характеризуються специфічним правовим режимом.

Структура навчальної дисципліни «Право інформаційних систем» визначається з позицій системного підходу з урахуванням положень, розроблених наукою. Обсяг тем для вивчення визначається на основі часу, виділеного для цієї дисципліни відповідно до робочого навчального плану.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Право інформаційних систем» є засвоєння основних положень правового регулювання інформаційних відносин щодо інформаційних систем, з'ясування основних прав та обов'язків учасників відносин щодо інформаційних відносин, принципів цих відносин, усвідомлення значення норм права, що регулюють створення, використання поширення інформаційних систем, нерозривний зв'язок норм права з їх практичним застосуванням відповідними органами.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Право інформаційних систем» є:

- ознайомлення з найважливішими джерелами нормативного регулювання відносин щодо інформаційних систем, зокрема – технічними регламентами;
- засвоєння принципів функціонування інформаційних систем, вміння використовувати їх зміст при вирішенні конкретних завдань;
- набуття досвіду роботи з відповідними інформаційними системами;
- формування правової культури у сфері створення та використання інформаційних систем.

Завдання вивчення права інформаційних систем визначаються його специфічним значенням у процесі підготовки фахівців спеціальності «Право». Наголос робиться на здобутті студентами узагальнених, систематизованих знань та вмінь, необхідних у їх майбутній практичній діяльності за фахом.

Опанування курсу повинно надати можливість студентам зорієнтуватися у масиві інформаційних систем у разі виникнення відповідної потреби.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, у результаті вивчення дисципліни «Право інформаційних систем» студенти повинні:

знати:

- основні види інформаційних систем та принципи їх правового регулювання, загальні засади державної політики щодо їх створення та функціонування;
- основні нормативно-правові акти та їх положення, якими вона регламентується;
- основні види діяльності щодо створення та використання інформаційних систем, загальні засади їх нормативного регулювання;
- основні права та обов'язки учасників відносин щодо інформаційних систем, зокрема права та обов'язки громадян та юридичних осіб приватного права в сфері створення та використання інформаційних систем.

уміти:

- орієнтуватися у системі нормативно-правових актів, що регулюють відносини щодо інформаційних систем, правильно визначати нормативні акти і положення, що підлягають застосуванню у конкретній ситуації;
- застосовувати на практиці здобуті теоретичні правові знання, користуватися основними інформаційними системами.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 години, 3,5 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1

Загальні засади регулювання інформаційних систем.

Неелектронні інформаційні системи

Тема 1. Поняття та передумови формування права інформаційних систем, його джерела.

Поняття та сутність інформаційної системи. Історія виникнення та розвитку інформаційних систем.

Роль інформаційних систем для процесу становлення інформаційного суспільства в Україні. Поняття, сутність та співвідношення категорій «інформаційне суспільство», «кіберцивілізація», «комп'ютеризація» та «інформатизація». Взаємозв'язок інформатики та права, їх роль для створення та унормування відносин щодо інформаційних систем.

Поняття, зміст та сутність права інформаційних систем. Його місце в системі права України. Право інформаційних систем як навчальна дисципліна.

Види соціальних норм, що регулюють відносини щодо інформаційних систем. Правові норми, що регулюють відносини щодо інформаційних систем. Місце і роль технічних норм у регулюванні інформаційних систем та відносин щодо них (технічні стандарти, регламенти, рекомендації, положення тощо).

Джерела права інформаційних систем: загальна характеристика. Види джерел права інформаційних систем. Структура законодавства, що врегульовує відносини щодо інформаційних систем. Види актів права інформаційних систем.

Законодавство, що регламентує процеси обігу інформації загалом та в окремих сферах. Законодавство про створення інформаційних ресурсів, підготовку інформаційних продуктів, надання інформаційних послуг. Законодавство про створення та застосування інформаційних систем та інших інформаційних технологій. Законодавство про інформаційну безпеку. Законодавство про бібліотечну справу, архівні фонди та архіви.

Джерела технічних та інших соціальних норм, що регулюють інформаційні системи та відносини щодо їх створення, використання та обігу.

Тема 2. Використання сучасних інформаційних технологій для пошуку та обробки правової інформації. Поняття, сутність та види інформаційних систем.

Основні інформаційні технології, що застосовуються на персональному комп'ютері та у інформаційних мережах. Інформаційні технології глобальних інформаційних мереж. Нормативно-правове регулювання інформаційних технологій в Україні, у теорії та практиці міжнародного права. Основні інформаційні ресурси правової інформації.

Поняття та сутність об'єктів правовідносин щодо інформаційних систем, їх види. Інформація як основний об'єкт інформаційних правовідносин. Загальні та юридичні властивості інформації.

Співвідношення категорій «інформація», «відомості», «дані», «знання», «таємниця» та інших у відносинах щодо інформаційних систем. Особливості застосування їх у нормативних актах суб'єктами правотворчості в Україні. Види інформації за галузями застосування, її зміст. Зміст категорії «документ» в інформаційних відносинах.

Поняття та сутність інформаційних ресурсів. Поняття та сутність інформаційної системи. Види інформаційних систем. Неелектронні та електронні інформаційні системи. Прості та складені інформаційні продукти. Бази даних та знань як об'єкти правовідносин. Інші класифікації інформаційних систем та інформаційних продуктів.

Загальний огляд основних інформаційних систем, що використовуються у професійній діяльності юриста.

Тема 3. Державна політика у сфері формування та розвитку інформаційного суспільства та використання інформаційних систем і технологій.

Загальні напрями державної інформаційної політики України та місце у ній державної політики формування та розвитку інформаційного суспільства. Державна політика щодо створення та використання інформаційних систем і технологій в Україні. Державна політика у сфері інформаційної безпеки.

Органи державного управління у сфері інформаційних відносин щодо інформаційних систем і технологій. Повноваження органів державного управління у сфері інформаційних відносин щодо інформаційних систем і технологій. Органи що виробляють та реалізують інформаційну політику.

Система державних органів влади, які здійснюють державну політику щодо регулювання відносин щодо інформаційних систем в Україні. Адміністративно-правове регулювання діяльності державних організаційних структур, які здійснюють функцію організації відносин щодо інформаційних систем. Галузеве регулювання суспільних інформаційних відносин в Україні. Державне підприємство «Національні інформаційні системи» Міністерства юстиції України.

Роль інститутів громадянського суспільства у формуванні та реалізації державної політики щодо формування та розвитку інформаційного суспільства та використання інформаційних систем і технологій на сучасному етапі.

Тема 4. Правове забезпечення інформаційної безпеки інформаційних систем. Захист інформаційних систем і прав на них. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері інформаційних систем.

Поняття інформаційної безпеки інформаційних систем та джерела її правової регламентації. Суб'єкти та об'єкти інформаційної безпеки інформаційних систем. Правове становище суб'єктів інформаційної безпеки інформаційних систем.

Основні загрози інформаційним системам і правам на них, їх класифікація. Основні завдання захисту інформації в інформаційних системах.

Особливості організації охорони та захисту інформації в інформаційних системах. Правові аспекти охорони та захисту інформаційних систем і прав на

них. Технічні засоби охорони та захисту інформаційних систем та їх нормативна регламентація. Криптографічний захист інформації. Національна система конфіденційного зв'язку. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Юридична відповідальність за правопорушення у сфері створення та використання інформаційних систем, порушення їх безпеки.

Кримінологічно-криміналістична характеристика кібер-злочинів. Проблеми кваліфікації злочинів, які вчиняються за допомогою функціональних можливостей комп'ютерної техніки.

Тема 5. Правове регулювання відносин у сфері архівної та бібліотечної справи.

Проблемні питання кваліфікації архівної та бібліотечної діяльності як діяльності інформаційних систем.

Поняття та значення архівної діяльності. Національний архівний фонд України. Система архівних установ. Зберігання та користування архівними документами.

Загальні засади бібліотечної справи. Бібліотечна система України. Обов'язки та права читачів та бібліотек.

Модуль 2

Особливості правового режиму окремих видів інформаційних систем

Тема 5. Нормативне регулювання створення та використання правових інформаційно-пошукових систем. Нормативне регулювання мережі Інтернет як інформаційної системи.

Правові інформаційно-пошукові та консультаційні системи. Ліга «ЛІГА:ЗАКОН», «Законодавство України», «Нормативні акти України, (НАУ)», «ІНФОДИСК», альтернативні інформаційні системи. Нормативне регулювання їх створення та використання. Проблемні питання прав інтелектуальної власності на правові інформаційні системи. Мережеві правові інформаційно-пошукові системи. Бази даних правової інформації Верховної Ради України.

Основні поняття і принципи, пов'язані з функціонуванням Інтернет, визначені національним законодавством. Суб'єкти і об'єкти правовідносин, які виникають щодо функціонування Інтернет. Правові основи адміністрування домену «UA». Декларація Ради Європи «Про свободу спілкування в Інтернет». Національна програма інформатизації.

Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів.

Тема 6. Інформаційні системи органів законодавчої та виконавчої влади України. Нормативне забезпечення системи електронного діловодства в органах влади.

Основні напрями реалізації проектів з теледемократії. Автоматизовані системи інформаційно-технологічного забезпечення діяльності Верховної Ради

України: «Контроль проходження законопроектів»; «Проходження законопроектів у структурних підрозділах Апарату»; Комп'ютерна технологія інтегрованої обробки текстів законопроектів для підготовки до розгляду Верховною Радою України («ЗАКОНОТВОРЕЦЬ»); «Автоматизована система документообігу»; «Листи та звернення громадян»; «Автоматизована система запитів народних депутатів України, доручень Верховної Ради України»; «Кадри»; Інформаційно-пошукова система «ЗАКОНОДАВСТВО»; Система «Графіт»; Інформаційно-пошукова система «Адміністративно-територіальний устрій України». Інформаційно-технічний комплекс «РАДА».

Електронна інформаційна система «Електронний Уряд». Інформаційно-аналітична система «Звернення громадян». Автоматизовані інформаційні системи у Державній фіскальній службі, державній службі статистики. Автоматизовані інформаційні системи у пенсійному фонді, фондах соціального страхування.

Поняття системи електронного документообігу. Організація електронного документообігу в органах державної влади і місцевого самоврядування. Поняття та ознаки електронних документів. Суб'єкти електронного документообігу. Основні принципи електронного документообігу. Електронний цифровий підпис.

Тема 7. Державна політика щодо побудови системи електронного урядування в Україні та її нормативно-правове забезпечення.

Місце і роль держави в інформаційну епоху. Виникнення концепції електронного урядування. Передумови розвитку електронного урядування. Цілі і завдання інформатизації державного управління. Еволюція концепції електронного урядування. Особливості концепцій і способів реалізації електронного урядування у різних країнах світу: спільні ознаки і відмінності. Стратегія розвитку електронних державних послуг.

Законодавчі акти та програмні документи, що регулюють процеси інформатизації органів державної влади і управління. Основні поняття.

Базові принципи електронного урядування у Європейському Союзі. Принципи електронної демократії, якості державних послуг, доступу до державних послуг, розвиток е-освіченості, приватність і захист даних тощо.

Тема 8. Державна політика у сфері інформаційного забезпечення виборчих процесів та опитування громадської думки.

Інформаційно-аналітичне забезпечення процесів підготовки та проведення виборів і референдумів в Україні. Єдина інформаційно-аналітична система «Вибори». Концепція єдиної інформаційно-аналітичної системи «Вибори».

Порядок використання окружними та територіальними виборчими комісіями компонентів Єдиної інформаційно-аналітичної системи «Вибори».

Веб-відображення Інформаційно-аналітичної системи «Вибори» по різних видам виборів та референдумів. Аналіз інформації, що надається для публічного доступу з Інформаційно-аналітичної системи «Вибори»

Державний реєстр виборців. Законодавство України з питань ведення Державного реєстру виборців. Закон України «Про Державний реєстр виборців».

Порядок формування та ведення Державного реєстру виборців. Використання та контроль Державного реєстру виборців.

Тема 9. Нормативне забезпечення створення та використання інформаційних систем органів юстиції України. Інформаційні системи у нотаріальній діяльності.

Концепція створення єдиної інформаційної системи органів юстиції України. Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів. Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень. Спадковий реєстр. Єдиний реєстр довіреностей. Державний реєстр друкованих засобів масової інформації та інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності. Єдиний реєстр громадських формувань.

Реєстр спеціальних бланків документів інформаційної системи Міністерства юстиції України. Єдиний реєстр спеціальних бланків нотаріальних документів. Електронний реєстр апостилів. Реєстр громадських об'єднань. Єдиний реєстр нотаріусів. Державний реєстр атестованих судових експертів

Державний реєстр актів цивільного стану громадян. Єдиний реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство. Державний реєстр речових прав на нерухоме майно. Державний реєстр обтяжень рухомого майна.

Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення. Єдиний державний реєстр осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади».

Реєстр методик проведення судових експертиз.

Нормативно правові та нормативно-технічні документи (інструкції, методики, регламенти), що регулюють роботу з інформаційними системами органів юстиції та нотаріату.

Тема 10. Нормативне забезпечення створення та використання інформаційних систем органів внутрішніх справ.

Інформаційні системи і технології в органах внутрішніх справ України. Загальновідомчі та галузеві інформаційні системи органів внутрішніх справ.

Положення про Інтегровану інформаційно-пошукову систему органів внутрішніх справ України.

Інструкцію з організації функціонування Інтегрованої інформаційно-пошукової системи органів внутрішніх справ України. Інформаційні підсистеми органів внутрішніх справ: «Інтегрований банк даних», «Розшук», «ОДК», «Пізнання», «Наркобізнес», «Арсенал», «ОАЗИС». Інформаційно-пошукова система за прізвищами та дактилоскопічного обліків криміногенних осіб.

Інформаційна мережа органів внутрішніх справ України. Електронна пошта органів внутрішніх справ України.

Тема 11. Нормативне забезпечення інформаційних систем органів судової влади, прокуратури, судової експертизи.

Автоматизована система документообігу суду. Положення про автоматизовану систему документообігу суду.

Єдина судова інформаційна система та її підсистеми: Планування та розподіл судових справ; Протоколювання та звукозапис судового процесу; Судова практика; Діловодство; Судова статистика; Кадри.; Аналітика; Законодавство та право; Фінансовий блок та інші.

Єдиний державний реєстр судових рішень. Інтернет-портал судової влади. Система обліку суддівських кадрів

Корпоративна інформаційна система органів прокуратури.

Тема 12. Інформаційні системи та технології забезпечення діяльності суб'єктів господарювання та їх нормативне забезпечення.

Правове регулювання використання системи електронного документообігу на підприємстві. Порядок роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання

Нормативне забезпечення використання електронної звітності суб'єктами господарювання.

Електронні ресурси Міністерства юстиції України для спрощення діяльності суб'єктів господарювання в Україні.

3. Рекомендована література

Основні нормативно-правові акти:

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27 січня 1995 року // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 7. – Ст. 45.
3. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України: Закон України від 23 лютого 2006 року № 3475-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 30. – Ст. 258.
4. Про державну статистику: Закон України від 17 вересня 1992 року // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 43. – Ст. 362.
5. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року № 3855- XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 16. – Ст. 93.
6. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 314.
7. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22.12.2005 № 3262-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 15. – Ст. 128.
8. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22 травня 2003 року № 852-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 276.
9. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 275.
10. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України в ред. ЗУ від 31 травня 2005 року № 2594-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 26. – Ст. 347.
11. Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних: Конвенція № 108 Ради Європи від 28 січня 1981 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=108&CM=8&DF=04/04/2011&CL=RUS>.
12. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України – 1996. – № 47. – Ст. 256.
13. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
14. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 року № 75/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27-28. – Ст. 182.
15. Про Національний архівний фонд та архівні установи: Закон України від 24 грудня 1993 року № 3814-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 15. – Ст. 86.
16. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 року № 74/98-ВР // Відомості Верховної Ради України – 1998 – № 27-28 – Ст. 181.

17. Про Національну систему конфіденційного зв'язку: Закон України від 10 січня 2002 року № 2919-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 15. – Ст. 103.
18. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 червня 2003 року № 964 – IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 29. – Ст. 1433.
19. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки: Закон України від 9 січня 2007 року № 537-V // Відомості Верховної Ради України – 2007. – № 12. – Ст. 102.
20. Про телекомунікації: Закон України від 18 листопада 2003 року № 1280-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 12. – Ст. 155.
21. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.12.2015 № 1127 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 2. – Ст. 108.
22. Про затвердження державної реєстрації заповітів і спадкових договорів у Спадковому реєстрі: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 491 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 35. – Ст. 1459.
23. Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру актів цивільного стану громадян: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2007 № 1064 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 65. – Ст. 2516.
24. Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру обтяжень рухомого майна: Постанова Кабінету Міністрів України від 5.07.2004 № 830 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 27. – Ст. 1770.
25. Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 № 1141 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 86. – Ст. 3145.
26. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.2001 № 376 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 17. – Ст. 747.
27. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 2006 р. № 740 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 22. – Ст. 1623.
28. Про затвердження Порядку ведення Реєстру громадських об'єднань та обміну відомостями між зазначеним Реєстром і Єдиним державним реєстром юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.12.2012 р. № 1212 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 1. – Ст. 21.
29. Про затвердження Програми інформатизації законотворчого процесу у Верховній Раді України на 2012-2017 роки: Постанова Верховної Ради України від 5 липня 2012 року № 5096-VI // Офіційний вісник України – 2012 – № 58 – Ст. 2322.
30. Положення про технічний захист інформації в Україні, затверджене Указом Президента України від 27 вересня 1999 року № 1229/99 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 39. – Ст. 1934.

31. Про Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України: Указ Президента України від 30 червня 2011 року № 717/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 52. – Ст. 2068.
32. Про Доктрину інформаційної безпеки України: Указ Президента України від 8 липня 2009 року № 514/2009 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 52. – Ст. 1783.
33. Про Єдиний державний реєстр нормативних актів: Указ Президента України від 27.06.96 № 468/96 // Урядовий кур'єр. – 1996. – 04 липня. – С. 6.
34. Про Єдину комп'ютерну інформаційну систему правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю: Указ Президента України від 31.01.2006 № 80/2006 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 5. – Ст. 212.
35. Про Міжвідомчу комісію з питань інформаційної політики та інформаційної безпеки при Раді національної безпеки і оборони України: Указ Президента України від 22 січня 2002 року № 63/2002 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 4. – Ст. 132.
36. Про невідкладні заходи щодо забезпечення інформаційної безпеки України: Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 21 березня 2008 року // Офіційний вісник Президента України. – 2008. – № 18. – Ст. 570.
37. Інструкція про єдиний облік злочинів : Наказ Генеральної прокуратури, МВС, Служби безпеки, Державної податкової адміністрації, Міністерства юстиції України від 26 березня 2002 р. № 20/84/293/126/18/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0020900-02>. – назва з екрана.
38. Про впорядкування відносин з державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Наказ Міністерства юстиції України від 25.12.2015 № 2586/5 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 98. – Ст. 3383.
39. Про запровадження Єдиного реєстру довіреностей та внесення змін і доповнень до деяких нормативно-правових актів Міністерства юстиції України: Наказ Міністерства юстиції України від 28.12.2006 р. № 111/5 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 52. – Ст. 3547.
40. Про затвердження Інструкції з ведення Державного реєстру актів цивільного стану громадян: Наказ Міністерства юстиції України від 24.07.2008 № 1269/5 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 56. – Ст. 1891.
41. Про затвердження Інструкції з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України 10.09.2009 № 390 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 82. – Ст. 2794.
42. Про затвердження Інструкції про порядок ведення Державного реєстру обтяжень рухомого майна та заповнення заяв: Наказ Міністерства юстиції України від 29.07.2004 р. № 73/5 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 31. – Ст. 2084.
43. Про затвердження Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події: Наказ Міністерства внутрішніх справ України 06.11.2015 № 1377 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 99. – Ст. 3406.

44. Про затвердження Інструкції про порядок та умови одержання інформації з інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів: Наказ Міністерства юстиції України від 26.06.2002 № 57/5 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 27. – Ст. 1306.
45. Про затвердження Інструкції про порядок формування, ведення та використання оперативно-довідкового і дактилоскопічного обліку в органах внутрішніх справ та органах (установах) кримінально-виконавчої системи України: Наказ МВС України та ДДУПВП від 23.08.2002 № 823/188 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 37. – Ст. 1762.
46. Про затвердження Положення про Державний реєстр друкованих засобів масової інформації та інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності: Наказ Міністерства юстиції України від 21 червня 2007 року № 412/5 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 47. – Ст. 1921.
47. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень: Наказ Міністерства юстиції України від 20.05.2003 № 43/5 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 21. – Ст. 981.
48. Про затвердження положення про Єдиний державний реєстр осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади»: Наказ Міністерства юстиції України від 16 жовтня 2014 року № 1704/5 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 81. – Ст. 2316.
49. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення: Наказ Міністерство юстиції України від 11.01.2012 № 39/5 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 63. – Ст. 223.
50. Про затвердження Положення про Єдиний реєстр громадських формувань: Наказ Міністерства юстиції України № 2226/5 від 19.12.2008 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 99. – Ст. 3279.
51. Про затвердження Положення про Єдину базу даних про підприємства, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство: Наказ Міністерства юстиції України від 15.09.2011 № 3018/5 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 74. – Ст. 2784.
52. Про затвердження Положення про Інтегровану інформаційно-пошукову систему органів внутрішніх справ України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України 12.10.2009 № 436 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 101. – Ст. 3569.
53. Про затвердження Положення про інтегровану міжвідомчу інформаційно-телекомунікаційну систему щодо контролю осіб, транспортних засобів та вантажів, які перетинають державний кордон: Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України, Державної митної служби України, Державної податкової адміністрації України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства закордонних справ України, Міністерства праці та соціальної політики України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України 03.04.2008 № 284/287/214/150/64/175/266/75 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 54. – Ст. 1249.

54. Про затвердження Положення про Спадковий реєстр: Наказ Міністерства юстиції України від 07.07.2011 № 1810/5 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 54. – Ст. 2155.
55. Про затвердження Порядку ведення державного Реєстру атестованих судових експертів: Наказ Міністерства юстиції України від 29.03.2012 № 492/5 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 27. – Ст. 1017.
56. Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру нотаріусів: Наказ Міністерства юстиції України від 13.10.2010 р. № 2501/5 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 82. – Ст. 2899.
57. Про затвердження Порядку ведення Реєстру методик проведення судових експертиз: Наказ Міністерства юстиції України від 02.10.2008 № 1666/5 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 77. – Ст. 2588.
58. Про затвердження Порядку використання даних Реєстру прав власності на нерухоме майно, Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна, Державного реєстру іпотек та Державного реєстру обтяжень рухомого майна: Наказ Міністерства юстиції України від 14.12.2012 № 1844/5 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 96. – Ст. 3890.
59. Про затвердження Порядку формування і ведення Єдиного реєстру арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів) України: Наказ Міністерства юстиції України від 26.03.2013 № 541/5 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 26. – Ст. 911.
60. Про затвердження розміру плати за користування Єдиним реєстром спеціальних бланків нотаріальних документів та внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства юстиції України: Наказ Міністерства юстиції України від 18.02.2010 № 334/5 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 14. – Ст. 690.
61. Про організаційні заходи з постачання, зберігання, обігу, обліку спеціальних бланків нотаріальних документів і звітності про їх використання: Наказ Міністерства юстиції України від 04.11.2009 № 2053/5 (Порядок ведення Єдиного реєстру спеціальних бланків нотаріальних документів) // Офіційний вісник України. – 2009. – № 89. – Ст. 3033.

Основна література:

62. Денісова О. О. Інформаційні системи і технології в юридичній діяльності / О. О. Денісова. – К. : КНЕУ, 2003. – 315 с.
63. Іванова В. В. Інформаційні системи і технології на підприємстві : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. – Полтава : ПУЕТ, 2014. – 89 с.
64. Кормич Б. А. Інформаційне право : підручник для студентів вузів / Б. А. Кормич. – Х. : Бурун і К, 2011. – 334 с.

Додаткова література:

65. Базы данных и компьютерные сети в практике работы органов внутренних дел : [учебное пособие] / Г. М. Бирюков, А. А. Михно, Д. И. Никифорчук, В. И. Лебеденко. – Луганск : РИО ЛИВД МВД Украины, 2001. – 71 с.

66. Батурич Ю. М. Проблемы компьютерного права / Ю. М. Батурич. – М. : Юрид. лит., 1991. – 328 с.
67. Бачило И. Л. Информационное право : учебник / И. Л. Бачило, В. Н. Лопатин, М. А. Федотов. – СПб. : Изд-во «Юридический центр ПРЕСС», 2001. – 789 с.
68. Бачило И. Л. Информация и информационные отношения в праве / И. Л. Бачило // НТИ : Серия. 1. – 1999. – № 8. – С. 6–13.
69. Бачило І. Інформаційне право як запорука інноваційного розвитку нації / І. Бачило, О. Соснін // ВІСН. – 2012. – № 1. – С. 12-14.
70. Беяков К. Інформатизація організаційно-правової сфери суспільної діяльності / К. Беяков // Право України. – 2005. – № 6. – С. 88-92.
71. Бірюков В. В. Теоретичні основи інформаційно-довідкового забезпечення розслідування злочинів : [монографія] / В. В. Бірюков. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2009. – 664 с.
72. Буличева Н. А. Електронне урядування у сфері надання адміністративних послуг органами державної влади / Н. А. Буличева, Ю. І. Пивовар // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2011. – № 2(2). – С. 28-37. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2011_2\(2\)_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2011_2(2)_4)
73. Буржинський В. А. Стан, проблеми та перспективи розвитку інформаційної служби органів внутрішніх справ України на основі системної інформатизації / В. А. Буржинський // Правова інформатика. – 2005. – № 4 (8). – С. 5–13.
74. Бухтатий О. Є. Еволюція українського законодавства про електронне урядування: проблеми і перспективи / О. Є. Бухтатий. // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. – 2015. – № 2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2015_2_13
75. Гаврилов М. В. Информатика и информационные технологии : [учебник для студентов вузов] / М. В. Гаврилов. – М. : Гардарики, 2006. – 655 с.
76. Гвоздева В. А. Основы построения автоматизированных информационных систем : [учебник] / В. А. Гвоздева, В. А. Лаврентьева. – М. : Форум, Инфра-М, 2007. – 320 с.
77. Голубев В. О. Теоретично-правові питання кваліфікації злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин / В. О. Голубев // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності : збірник наукових праць. – Донецьк: ДІВС, 2002. – № 2. – С. 176–183.
78. Жилінкова І. Правове регулювання Інтернет-відносин / І. Жилінкова // Право України. – 2003. – № 5. – С. 124-127.
79. Информационные технологии в юридической деятельности : учебник / под общ. ред. П. У. Кузнецова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Издательство Юрайт, 2013. – 441 с.
80. Информационные технологии управления органов внутренних дел : [учебник] / [Ф. П. Васильев, И. В. Горошко, М. П. Дубинин]; под ред. проф. В. А. Минаева. – М. : Уч. изд-во АУ МВД России, 1997. – 683 с.

81. Інформатизація управління в органах внутрішніх справ : [посібник] / В. Г. Хахановський, П. П. Підюков, В. М. Смаглюк та ін. – К. : НАВСУ, 2003. – 216 с.
82. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності в умовах інформатизації: організаційно-правові питання теорії і практики : монографія / Р.А. Калюжний та ін. / за ред. Р.А. Калюжного, В.О. Шамрая. – Київ : АДПС України, 2002. – 296 с.
83. Колосок А. М. Електронне урядування – шлях до формування соціально відповідальної держави / А. М. Колосок // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 6. – С. 417-421. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2015_6_50
84. Конах В. К. Реформування системи державного управління інформаційною сферою як передумова ефективного забезпечення інформаційно-психологічної безпеки України / В. К. Конах // Збірник наукових праць Гілея: науковий вісник. – 2011. – № 53. – С. 56-64.
85. Кондрат'єв Я. Ю. Використання сучасних комп'ютерних технологій у протидії транснаціональній злочинності / Я. Ю. Кондрат'єв, В. С. Раденький, М. Й. Христич, Ю. М. Прокопенко // Вісник Державтоінспекції МВС України. – 2003. – № 7. – С. 15.
86. Копылов В. А. Информационное право : учебник / В. А. Копылов. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Юристъ, 2002. – 512 с.
87. Копылов В.А. Информационное право: учебник / В.А. Копылов. – М. : Юристъ, 2005. – 512 с.
88. Кормич Б. А. Організаційно-правові засади політики інформаційної безпеки України : [монографія] / Б. А. Кормич. – Одеса : Юрид. літ., 2003. – 471 с.
89. Кормич Б. А. Інформаційна безпека: організаційно-правові основи : навчальний посібник для студентів вузів / Б. А. Кормич. – К. : Кондор, 2004. – 384 с.
90. Корнеев И.К. Информационная безопасность и защита информации / И.К. Корнеев, Е.А. Степанов. – М., 2001. – 304 с.
91. Костецька Т.А. Інформаційне право України : навч. посіб. / Т. А. Костецька ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К. : КНТЕУ, 2009. – 169 с.
92. Коуров Л. Р. Информационные технологии / Л. Р. Коуров. – Мн. : Амалфея, 2000. – 192 с.
93. Марущак А. І. Інформаційне право України : підручник для студентів вузів / А. І. Марущак. – К. : Дакор, 2011. – 451 с.
94. Марущак А. І. Інформаційне право: регулювання інформаційної діяльності : навч. посіб. / А.І. Марущак. – К. : Видавничий дім «Скіф», 2008. – 342 с.
95. Нижник Н. Р. Інформаційні технології в структурах державної служби / Н. Р. Нижник, Г. І. Лелікова // Інформаційні технології та захист інформації : збірник наукових праць. – Запоріжжя : Юридичний ін-т МВС України, 1998. – Вип. 2. – С. 97-119.
96. Олійник О. В. Організаційно-правові засади захисту інформаційних ресурсів України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове

- право; інформаційне право» / О. В. Олійник. – К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2006. – 20 с.
97. Основи інформаційного права України : навч. посіб. / В.С. Цимбалюк, В.Д. Гавловський, В.В. Гриценко та ін.; за ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного та П.В. Мельника. – К. : Знання, 2004. – 274 с.
98. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика : навчальний посібник / Г. Г. Почепцов, С. А. Чукут. – К. : Знання, 2006. – 663 с.
99. Правова інформатика : [підручник] / за ред. В. Дурдинця, Є. Моїсєєва та М. Швеця. – [2-е вид. доп. та перероб]. – К. : ТОВ «ПанТот», 2007. – 382 с.
100. Родин А. Ф. Использование компьютерных технологий в деятельности следователя / А. Ф. Родин, В. Б. Вехов; под ред. проф. Б. П. Смагоринского. – Волгоград, 2003. – 184 с.
101. Рудешко В. Неотвратимая реальность – объединение баз данных различных поисковых систем в единую общегосударственную интегрированную базу данных и ее использование в борьбе с терроризмом / В. Рудешко // Бізнес і безпека. – 2004. – № 2. – С. 34–41.
102. Серета Г. Концептуальні засади наукового забезпечення інформатизації прокуратури / Г. Серета, І. Рогатюк, В. Цимбалюк // Вісник прокуратури. – 2006. – № 5 (59) травень. – С. 14–19.
103. Синєокий О. В. Високотехнологічне інформаційне право України : навчальний посібник для студентів вузів / О. В. Синєокий. – Х. : Право, 2010. – 360 с.
104. Синєокий О. В. Інформаційне право України та електронне право високих технологій : [електронний ресурс] (електронний курс лекцій українською мовою) / О.В. Синєокий; Запорізький національний університет; Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [цифрова мікроформа e-text]. – Запоріжжя : ЗНУ, 2010. – 215 ел. с. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/books/2010/10sovipu.pdf – Назва з екрана.
105. Сировой О. В. Поняття та види інформаційних ресурсів у законодавстві України / О. В. Сировой // Вісник Запорізького юридичного інституту. – 2002. – № 4. – С. 79–84.
106. Цимбалюк В. С. Інформаційне право : основи теорії і практики : монографія / В. С. Цимбалюк. – К. : Освіта України, 2010. – 389 с.
107. Швець М. Я. Загальні концептуальні засади інформаційно-комп'ютерного озброєння ОВС / М. Я. Швець // Правова інформатика. – 2006. – № 4 (12). – С. 5-16.
108. Швець М. Я. Основні засади побудови баз знань у правовій сфері / М. Я. Швець, Ю. В. Клімашевська // Правова інформатика. – 2006. – № 4 (12). – С. 49-58.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання студентів з навчальної дисципліни «Право інформаційних систем» є поточний модульний контроль (залік). За результатами поточного модульного контролю студент отримує до 100 балів за 100-бальною шкалою оцінювання.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Засобами діагностики успішності навчання студентів з дисципліни «Право інформаційних систем» є усне опитування та обговорення теоретичних питань на семінарських та лекційних заняттях, пакети тестових завдань, ситуаційні завдання (кейси) з дисципліни, пакети завдань для модульних контрольних робіт, пакет завдань для комплексної контрольної роботи з дисципліни.